

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 239/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att bygga upp beredskap inför värmeböljor som orsakas av klimatförändringar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 239/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Hanna Sarkkinen /vänst:

På vilket sätt främjar regeringen för närvarande samhällets beredskap inför och anpassning till värmeböljor som blir vanligare och mer långvariga i och med klimatförändringen och

verkställer regeringen åtgärder enligt den nationella planen för anpassning till klimatförändringen i anslutning till de värmeböljor som klimatförändringen orsakar och de hälsorisker som de medför?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Värmeböljorna som blir vanligare och mer långvariga i och med klimatförändringen orsakar hälsorisker i synnerhet för riskgrupper såsom äldre och personer med underliggande sjukdomar. Höga temperaturer medför också lindrigare problem med hälsan och välbefinnandet och ökar riskerna i anslutning till arbetssäkerheten. Utöver att effekterna av klimatförändringen tilltar kommer sannolikheten för hälsorisker i anslutning till värmeböljor att öka i framtiden i takt med att befolkningen åldras.

För att förebygga hälsoriskerna krävs både kortsiktiga och långsiktiga beredskapsåtgärder för att skydda riskgrupper och minska samhällets sårbarhet. Det behövs åtgärder på nationell, regional och lokal nivå från flera olika intressentgrupper och inom olika sektorer i samhället. Under den gångna sommaren erbjöd man åtminstone i Björneborg och Joensuu lindring i högsommarvärmen genom att öppna ishallarna så att invånarna kunde svalka sig där.

Jord- och skogsbruksministeriet samordnar statsrådets arbete med beredskapen inför klimatförändringen och anpassningen till den. De åtgärder som ingår i den nationella planen för anpassning till klimatförändringen för att trygga hälsoskyddet och främjandet av hälsa när klimatet förändras fokuserar på att förebygga och följa upp värmerelaterade hälsorisker.

Institutet för hälsa och välfärd har utarbetat anvisningar för allmänheten, vårdinrättningar och aktörer som tar hand om barn om hur man förebygger skadeverkningar som orsakas av värmebölja. I juli 2025 utarbetade institutet dessutom meddelanden om hur man skyddar sig mot värme. Beredskapsåtgärderna inom social- och hälsovårdens servicesystem har följts upp under sommaren i samband med regelbundna lägesbildsmöten om beredskapen som hållits under ledning av social- och hälsovårdsministeriet.

I februari 2025 inleddes arbetet med att utforma en nationell handlingsplan för att förebygga hälsorisker vid värmeböljor på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet. Handlingsplanen utarbetas under ledning av Institutet för hälsa och välfärd i samarbete med centrala myndigheter och experter samt företrädare för kommunerna och välfärdsområdena. Handlingsplanen identifierar riskgrupperna och innehåller beskrivningar av de kortsiktiga och långsiktiga åtgärder som krävs för att förebygga skadeverkningar och de utvecklingsbehov som finns i anslutning till dem. Vidare innehåller den en beskrivning av viktiga intressentgrupper och deras roller och ansvar i beredskapen samt vägledning för beredskapsplaneringen på regional och lokal nivå. Handlingsplanen förväntas bli klar våren 2026, och därefter inleds verkställandet av den.

Det går att motverka överhettning av byggnader med hjälp av instruktioner för byggande och stadsplanering. I den pågående reformen av lagen om områdesanvändning fastställs krav på att beredskap inför de förändrade förhållanden och tilltagande extrema väderfenomen som klimatförändringen medför ska ingå i generalplaner och detaljplaner. Avsikten är att regeringens proposition med förslag till ny lag om områdesanvändning ska överlämnas till riksdagen under höstsessionen 2025.

Den pågående totalreformen av hälsoskyddslagen omfattar en granskning av behovet av att uppdatera temperaturgränserna i förordningen om boendehälsa. I beredningen av förordningen beaktas hälsoeffekterna av värmeböljor bättre än i nuläget, i synnerhet när det gäller riskgrupper. Regeringen har som målsättning att lämna en proposition till riksdagen med förslag till ny hälsoskyddslag under höstsessionen 2026.

Helsingfors 21.8.2025

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah